

Regeringen

Forberedt på fremtiden VII

En markant styrkelse af erhvervsuddannelserne

MARTS 2025

“

Med *Forberedt på fremtiden VII* lægger regeringen op til en reel og markant styrkelse af erhvervsuddannelserne med et historisk højt økonomisk løft.

Indhold

Forord.....	4
Forberedt på fremtiden - En sammenhængende plan for uddannelsessystemet.....	6
Flere faglærte, mindre frafald	8
Initiativer i regeringens tredje erhvervsuddannelsesudspil.....	10
Gode rammer for attraktive erhvervsuddannelser.....	12
Dygtige undervisere	14
Flere veje ind på erhvervsuddannelserne.....	16
Flere elever og lærlinge til udlandet	18
International arbejdskraft og erhvervsuddannelse i grænselandet.....	20
Flere pædagogiske assistenter	22
Færre elever og lærlinge skal falde fra	23

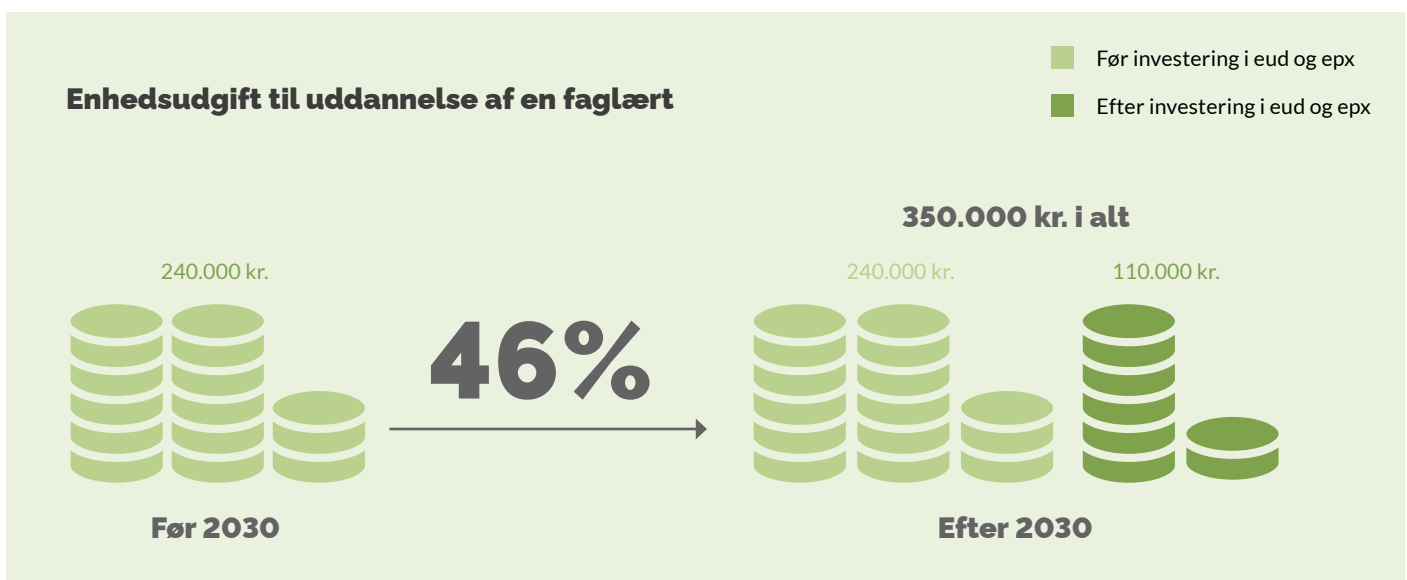
Forord

I Danmark har vi erhvervsuddannelser af høj kvalitet. I internationale undersøgelser klarer vi os for det meste godt, og flere nyuddannede faglærte kommer i job i Danmark end gennemsnittet i EU-landene. Men fremtidens faglærte skal stå på et endnu stærkere fundament. Praktiske færdigheder skal tillægges større betydning i optagelse på erhvervsuddannelserne. Og praktiske færdigheder skal tillægges større værdi gennem hele uddannelseslivet. Derfor vil regeringen investere massivt i erhvervsuddannelserne.

Danmarks dygtige faglærte er med til at sikre, at vi kan følge med den digitale og teknologiske udvikling. Uden dem når vi ikke i mål med den grønne omstilling. Det er blandt andet faglærte, der producerer og vedligeholder vindmøller, indkøber og bygger bæredygtigt, understøtter kvalitet i pleje og omsorg for vores børn og ældre og løser mange andre vigtige opgaver i samfundet.

Derfor skal vi understøtte, at danske faglærte også i fremtiden har de rette kompetencer og kan være med til at give danske virksomheder og vores velfærdssamfund gode muligheder for succes. Her er uddannelse af høj kvalitet en grundsten.

Med *Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram - frihed og fordybelse* (marts 2024) styrkede vi den praktiske

Anm: Udgift før investering i eud og epx er opgjort som de offentlige udgifter til uddannelse af en faglært (inkl. 10. klasse), der starter på en erhvervsuddannelse direkte fra grundskolen. Udgift efter investering i eud og epx er opgjort som udgifter efter 2030 til uddannelse af en faglært, der starter på en toårig epx direkte fra grundskolen og derefter gennemfører en erhvervsuddannelse. SU-udgifter indgår ikke i opgørelsen.

undervisning i folkeskolen. Med den nye aftale om en erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx) ønsker aftalepartierne at tilbyde alle unge en attraktiv gymnasieuddannelse - også dem, der ikke har lyst til at vælge mellem teori og praksis.

I 2024 indgik regeringen to aftaler om erhvervsuddannelserne med et bredt flertal af Folketingets partier. Den første Aftale om flere social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere til vores sundhedsvæsen og ældrepleje skal understøtte, at vi også i fremtiden har nok kompetente hænder til vores sundhedspleje og ældrepleje. Den anden Aftale om flere faglærte til den grønne omstilling skal blandt andet bidrage til at imødekomme Produktionsdanmarks behov for grønne kompetencer.

Med de to aftaler er der allerede udmøntet cirka 300 millioner kroner årligt til erhvervsuddannelserne.

Med *Forberedt på fremtiden VII* vil regeringen investere massivt i erhvervsuddannelserne. Målet er, at erhvervsuddannelserne skal være mere attraktive, og at færre elever skal falde fra. Udspillet har samtidig fokus på at give en hånd i ryggen til dem, der har brug for lidt ekstra for at komme gennem uddannelsen - fx pga. et handicap eller trivselsudfordringer. Vi skal have erhvervsuddannelser, hvor elever og lærlinge i langt højere grad end i dag gennemfører deres uddannelse. Blandt andet fordi der er dygtige,

inspirerende undervisere, et stærkt socialt og fagligt miljø og god sammenhæng mellem skolebænken og oplæring i virksomhederne.

Regeringen vil med dette udspil udmønte 660 millioner kroner årligt til erhvervsuddannelserne. Samlet set er der prioriteret en milliard kroner årligt til erhvervsuddannelserne fra 2030 og frem.

Regeringen lægger med de allerede besluttede tiltag og de nye reformudspil op til et nettoløft af uddannelses- og undervisningsområdet på i omegnen af

5 mia. kr.
i 2030.

Det omfatter blandt andet investeringen i erhvervsuddannelserne i dette udspil.

Samlet set er det en massiv prioritering af unge menneskers uddannelsesmuligheder.

Forberedt på fremtiden – En sammenhængende plan for uddannelsessystemet

Forberedt på fremtiden I

– En sammenhængende reformkurs

Aftale om rammerne for Reform af universitetsuddannelserne i Danmark skal give de studerende nye og mere fleksible veje til en kandidatgrad, løfte uddannelseskvaliteten på universiteterne og forbedre mulighederne for livslang læring.

Forberedt på fremtiden II

– Frihed og fordybelse

Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram skal sætte folkeskolen fri, så det vigtigste kommer i fokus – elevernes faglige udvikling og dannelse. Samtidig skrues der markant ned for styringen af folkeskolen til fordel for mere lokal frihed.

Forberedt på fremtiden III

– Flere faglærte til vores sundhedsvæsen og ældrepleje

Aftale om flere social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere til vores sundhedsvæsen og ældrepleje skal løfte kvaliteten på SOSU-uddannelserne og sikre, at flere søger ind på og gennemfører en SOSU-uddannelse.

Forberedt på fremtiden IV

– Flere faglærte til den grønne omstilling

Aftale om flere faglærte til den grønne omstilling skal understøtte uddannelse af faglærte til den grønne omstilling med investeringer i tidssvarende udstyr, grønne lærerkompetencer og undervisningsforløb med udgangspunkt i den nyeste teknologi på erhvervsuddannelserne. Samtidig gøres erhvervsuddannelserne mere attraktive for unge med flere studieture og mulighed for at komme til udlandet.

Forberedt på fremtiden V

– Flere i gymnasiet

Aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse skal sikre, at alle unge efter grundskolen har mulighed for at starte på en gymnasieuddannelse i nærheden af deres bopæl med et stærkt ungdomsmiljø, og som åbner dørene til videre uddannelse. Med aftalen etableres en ny gymnasieuddannelse – en erhvervs- og professionsrettet eksamen (epx) – hvor der skal være en tæt kobling mellem teori og praksis.

Forberedt på fremtiden VI

– Professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser til fremtiden

Regeringen vil investere i et markant kvalitetsløft af de professions- og erhvervsrettede videregående uddannelser, så de studerende får mere og bedre undervisning, der etableres fleksible uddannelsesmuligheder for flere og der skabes bedre muligheder for uddannelse gennem hele arbejdslivet.

Forberedt på fremtiden VII – En markant styrkelse af erhvervsuddannelserne

Regeringen vil investere massivt i erhvervsuddannelserne. Målet er, at erhvervsuddannelserne skal være mere attraktive, og at færre elever og lærlinge skal falde fra. Blandt andet fordi der er dygtige, inspirerende undervisere, et stærkt socialt og fagligt miljø og god sammenhæng mellem skole og oplæring i virksomhederne.

Et uddannelsessystem, der bryder barrierer og skaber sammenhæng

Regeringen vil styrke sammenhængen i og vejene ind i det videregående uddannelsessystem. Herunder blandt andet et nyt optagelsessystem, udbredelse af merit og færre barrierer for efter- og videreuddannelse på videregående niveau.

Fremtidens videregående uddannelses- landskab

Regeringen vil udarbejde en samlet, langsigtet plan for det videregående uddannelses- og institutionslandskab. Der skal være gode uddannelsesstilbud og bæredygtige uddannelser i alle dele af landet, og uddannelserne skal udvikles i takt med arbejdsmarkedets behov.

Flere faglærte, mindre frafald

Erhvervsuddannelserne er på mange måder en succes. Langt størstedelen af eleverne trives, og de fleste virksomheder er glade for deres elever og lærlinge. Kun tre procent af nyuddannede faglærte står uden job. Men der er også udfordringer. Det gælder særligt det høje frafald på uddannelserne.

Erhvervsuddannelserne har igennem en lang årrække været præget af faldende optag og højt frafald. Parallelt ser vi ind i faldende ungdomsårgange. Samtidig skal mange ældre faglærte på pension de kommende år.

Derfor handler regeringen nu med en massiv prioritering af erhvervsuddannelserne med ambitionen om at uddanne flere faglærte.

De unges viden om og erfaring med det faglærte arbejde formes allerede i grundskolen. Med mere praktisk undervisning i folkeskolen og en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx) er det ambitionen, at vejen til en faglært uddannelse bliver mere oplagt at gå for flere unge end i dag, hvor kendskab til erhvervsuddannelserne og ønsket om et gymnasialt ungdomsmiljø i nærhed af bopælen er nogle af årsagerne til, at unge vælger erhvervsuddannelserne fra.

Tilbage står udfordringen med frafald.

Fire ud af ti elever, der starter på en erhvervsuddannelse, ender med at falde fra. Bag det umiddelbart simple tal gemmer sig en mere kompleks virkelighed. Der er for eksempel store forskelle i frafaldet på tværs af de 101 erhvervsuddannelser. Nogle uddannelser har et frafald på under 20 pct., mens det på andre uddannelser er over 70 pct. af eleverne, der falder fra.

4 ud af 10 af de elever, der starter på en erhvervsuddannelse, falder fra.

Vi skal have erhvervsuddannelser, hvor eleverne i langt højere grad end i dag gennemfører deres uddannelse. Blandt andet fordi der er dygtige, inspirerende undervisere, et stærkt socialt og fagligt miljø og god sammenhæng mellem skolebænken og oplæring i virksomhederne.

Samtidig er eleverne på erhvervsuddannelserne meget forskellige. På nogle uddannelser er gennemsnitsalderen under 20 år. På andre nærmer den sig 40 år. At uddanne sig til frisør, elektriker, salgsassistent eller landmand stiller vidt forskellige krav til eleverne, og uddannelserne tiltrækker vidt forskellige elevtyper.

Blandt andet af disse grunde er det ikke entydigt, hvad der får en elev til at fortsætte eller falde fra på de forskellige erhvervsuddannelser.

Derfor lægger regeringen med dette tredje erhvervsuddannelsesudspil op til, at omtrent halvdelen af midlerne fordeles ud på skolerne uden bindinger. Det vil give skolerne et betydeligt løft af økonomien og frihed til lokalt at vurdere, hvordan der skabes de bedste rammer for at uddanne fremtidens faglærte. For yderligere at understøtte skolernes frihed til selv at finde de bedste løsninger ønsker regeringen at afskaffe de fire mål fra erhvervsuddannelsesreformen (Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser fra 2014) som nationale målsætninger for uddannelserne samt en række regler og proceskrav. Men med frihed følger også ansvar. Derfor ønsker regeringen at indgå en aftale med arbejdsmarkedets parter og erhvervsskolesektoren om kvalitetsløftet af erhvervsuddannelserne, der skal sætte retning for de enkelte skolars indsatser.

Selv om årsagerne til frafald varierer, så ved vi, at dygtige undervisere er en grundsten i attraktive uddannelser. Undervisernes pædagogiske og didaktiske kompetencer er helt afgørende for undervisningens kvalitet og for at motivere og fastholde eleverne på erhvervsuddannelserne. Men det er kun hver tredje af de omfattede undervisere, der har gennemført den obligatoriske diplomuddannelse i erhvervspædagogik (DEP). Derfor vil regeringen

investere i, at undervisernes faglige og pædagogiske kompetencer styrkes.

En erhvervsuddannelse er dog mere end skolegang. Uddannelsen foregår i en vekselvirkning mellem skole og oplæring i en virksomhed. Kvaliteten i oplæringsperioderne har stor betydning for elevernes gennemførelse. Særligt faktorer som et stærkt læringsmiljø, et godt socialt fællesskab på lærepladsen, forventningsafstemning mellem elev og læreplads samt god sammenhæng mellem skoleperioder og oplæringsperioder er positive faktorer for elevens gennemførelse. Regeringen ønsker derfor, at det gøres tydeligt, at skolen har ansvaret for at følge op på samarbejdet mellem skole og virksomhed. Derudover skal skolerne forpligtes til at besøge lærlingene, når de er ude i virksomheden.

For en gruppe af elever er specialpædagogisk støtte (SPS) en forudsætning for at trives både fagligt og socialt. Støtten kan sætte dem i stand til at gennemføre deres uddannelse på lige fod med andre elever. Men antallet af elever med støttebehov har over en årrække været stigende, og mange får ikke støtten med sig, når de skal i oplæring i virksomhederne. Regeringen ønsker, at eleverne får smidigere og hurtigere adgang til støtte, og at flere elever får støtten med sig, når de skal i oplæring i en virksomhed.

På de gymnasiale uddannelser er der på nuværende tidspunkt særlige klasser for unge med autismespektrumforstyrrelser (ASF), og i gymnasieloven står der, at det for unge med funktionsnedsættelser er muligt at tilrettelægge et gymnasieforløb over fire år i stedet for tre. Sådan er det ikke i dag på erhvervsuddannelserne. Regeringen ønsker med dette udspil at sikre større fleksibilitet og bedre muligheder på erhvervsuddannelserne for disse elevgrupper.

Initiativer i regeringens tredje erhvervsuddannel- sesudspil

Regeringen foreslår:

Gode rammer for attraktive erhvervsuddannelser

- Permanent løft af kvaliteten på erhvervsuddannelserne
- Styrkede ungdomsmiljøer
- Afskaffelse af de fire mål for erhvervsuddannelserne
- Fjernelse af regler og proceskrav
- Frihed under ansvar - aftale om kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne
- Skærpet bestyrelsesansvar for kvalitetsarbejdet

Dygtige undervisere

- Styrkelse af undervisernes erhvervs-pædagogiske kompetencer
- Øget brug af gæstelærere

Flere veje ind på erhvervsuddannelserne

- Flere veje ind på udvalgte uddannelser for elever med erfaring
- Forsøg med udvidede adgangsveje for elever fra FGU og Frie Fagskoler
- Styrket fokus på erhvervs erfaring

Flere elever og lærlinge til udlandet

- Bedre mulighed for udlandsophold for elever og lærlinge

International arbejdskraft og erhvervsuddannelse i grænselandet

- Voksenuddannelsesprogram for ufaglærte EU-borgere
- Bedre mulighed for erhvervsuddannelse i grænselandet

Flere pædagogiske assistenter

- Kvalitetsløft af den pædagogiske assistentuddannelse og flere lærepladser

Færre elever skal falde fra

Stærke faglige og sociale miljøer

- Forenklede regler for godskrivning og fuldtidsundervisning
- Udvidet adgang til skolehjem
- Principper for nyt udbudslandskab for udvalgte hovedforløb
- Principper for ny dimensioneringsmodel
- Flere klyngedannelser på erhvervsuddannelserne

Trivsel – både på skolen og i oplæringen

- Besøg af skolen på lærepladsen
- Bedre mulighed for adgang til skoleoplæring ved krænkende adfærd
- Undervisningsmiljø fri for krænkende adfærd

En hånd i ryggen til elever og lærlinge med støttebehov

- Mulighed for eud på udstrakt tid – eudfleks
- Afprøvning af ASF-hold
- Lempelse af adgangs begrænsninger og justeret indhold i Grundforløb+
- Styrket arbejde med specialpædagogisk støtte (SPS)
- Understøttelse af specialpædagogisk støtte (SPS) i oplæringsperioden
- Forenklinger i administrationen af SPS-ordningen

Gode rammer for attraktive erhvervs- uddannelser

Regeringen ønsker en markant styrkelse af erhvervsuddannelserne for at understøtte den fortsatte udvikling af fagligt stærke uddannelser, hvor trivsel og elevernes faglige og personlige udvikling er i højsædet. Samtidig skal ungdomsmiljøerne på erhvervsskolerne styrkes. Et økonomisk løft skal gå hånd i hånd med en frisættelse af erhvervsskolerne med fokus på målrettet, engageret, lokalt tilrettelagt kvalitetsarbejde på de enkelte skoler.

Permanent løft af kvaliteten på erhvervsuddannelserne

Regeringen foreslår at afsætte 260 millioner kroner fra 2025 stigende til 330 millioner kroner varigt fra 2029 til et markant kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne. Midlerne skal udmøntes som et løft af de takster, som skolerne modtager, og løftet vil ske uden bindinger. Det vil sikre skolerne et betydeligt løft af økonomien og en frihed til lokalt at vurdere, hvordan de skaber de bedste rammer for at uddanne fremtidens faglærte. Midlerne skal anvendes ud fra en lokal prioritering til en række af initiativerne i dette udspil fx aktiviteter rettet mod at øge trivslen blandt elever og lærlinge og til at skabe bedre sammenhæng mellem undervisningen på skolerne og tiden i oplæring.

Regeringen vil løfte taksterne med

330 mio. kr.

varigt fra 2029.

Det svarer til et varigt takstløft på
cirka

8%

Regering vil samlet afsætte

1/2 mia. kr.

til styrkede ungdomsmiljøer
fra 2025 til 2030.

Styrkede ungdomsmiljøer

Stærke sociale ungdomsuddannelsesmiljøer kan være med til at sikre, at flere gennemfører en erhvervsuddannelse. Regeringen vil derfor afsætte over en halv milliard fra 2025-2030 til at styrke ungdomsmiljøerne på erhvervsuddannelserne, herunder til et stærkere samarbejde mellem erhvervsskoler og 10. klasser.

Midlerne kan fx bruges til at styrke ungefællesskaber, fysisk indretning, der understøtter fællesskabet, faglige miljøer, lektiecafeer og virksomhedsbesøg mv.

Afskaffelse af mål

Regeringen er optaget af, at der fastlægges få, centrale opgaver og mål for vores uddannelsesinstitutioner, og at der ryddes op i unødigt bureaukrati. Regeringen foreslår derfor, at de fire mål fra erhvervsuddannelsesreformen afskaffes (fra Aftale om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser fra 2014). Målsætningerne har vist sig ikke at fungere som et effektivt styringsredskab. Regeringen ønsker at give institutionerne frihed til selv at fastsætte mål med udgangspunkt i lokale udfordringer samt at tilrettelægge indsatser og prioritere ressourcer på den måde, der lokalt vurderes hensigtsmæssig.

Fjernelse af regler og proceskrav

Erhvervsuddannelsessektoren er gennem en årrække blevet underlagt forskellige regler og proceskrav for at imødekomme ønsket om central styring af institutionerne. En række af disse regler og krav er indført ud fra forskellige politiske hensyn, men er senere blevet overflødige eller har vist sig unødigt ressourcekrævende at administrere.

Derfor foreslår regeringen – i lighed med aftale om kvalitetsprogram for folkeskolen – at der afskaffes en række regler og proceskrav fx reglen om 45 minutter daglig bevægelse, centrale virksomhedstilfredshedsmålinger samt en række krav om redegørelser fra de faglige udvalg.

Frihed under ansvar - aftale om kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne

Med den markante investering i erhvervsuddannelserne i form af taxameterløftet får institutionerne frihed til at foretage lokale prioriteringer. Med frihed følger ansvar. Derfor foreslår regeringen, at der indgås en aftale mellem regeringen, arbejdsmarkedets parter og erhvervsskolesektoren, hvor aftaleparterne giver håndslag på det fælles ansvar for realisering af kvalitetsløftet. Med aftalen sætter aftaleparterne en fælles retning for kvalitetsarbejdet og forpligter bestyrelserne og institutionslederne på, at takstløftet går til kvalitetsløft på erhvervsuddannelserne, og at friheden til lokale prioriteringer skal udfyldes inden for rammerne af hensigterne i de politiske aftaler om erhvervsuddannelserne.

En lang række fonde bidrager i dag med støtte til at fremme kvaliteten på erhvervsuddannelserne. Regeringen vil række ud til interesserede fonde om retningen for kvalitetsarbejdet for at understøtte muligheden for et koordineret kvalitetsløft af erhvervsuddannelserne.

Skærpet bestyrelsesansvar for kvalitetsarbejdet

Regeringen foreslår i forlængelse af øget frihed for institutionerne, at bestyrelserne får et større ansvar for, at midlerne anvendes strategisk og giver størst mulig effekt. Regeringen ønsker derfor, at der stilles krav om, at hver institution fremover udarbejder og offentliggør en flerårig strategi for sit kvalitetsarbejde, hvor bestyrelsen årligt forpligtes til at forholde sig til lokale mål og indsatser og på den baggrund udarbejde en afrapportering, som offentliggøres på skolens hjemmeside.

Dygtige undervisere

Undervisernes pædagogiske og didaktiske kompetencer er afgørende for undervisningens kvalitet og for elevernes motivation og fastholdelse på erhvervsuddannelserne. Regeringen ønsker, at lærerne på erhvervsuddannelserne klædes endnu bedre på til at skabe motiverende undervisning af høj kvalitet.

Styrkelse af undervisernes erhvervspædagogiske kompetencer

I dag har kun hver tredje af de erhvervsskoleundervisere, der er omfattet af kravet, gennemført den obligatoriske diplomuddannelse i erhvervspædagogik. Det kan blandt andet skyldes, at det kan være svært for erhvervsskolerne at undvære lærerne, mens de er afsted på efteruddannelse, og at nogle undervisere oplever uddannelsen som teoretisk tung og afkoblet fra praksis.

Regeringen vil derfor udvikle konkrete løsningsmodeller til at styrke den pædagogiske efteruddannelse af undervisere på erhvervsuddannelserne. Betydeligt flere undervisere skal gennemføre efteruddannelsen, og uddannelsens praktiske elementer og de teoretiske elementer skal i højere grad kobles til undervisernes undervisningserfaring og -praksis.

Om Diplomuddannelsen i erhvervspædagogik (DEP)

- DEP er den erhvervspædagogiske læreruddannelse for undervisere på erhvervsuddannelserne, som undviserne tager i løbet af de første år af deres ansættelse på skolen.
- Undervisere ansat i 2010 eller senere skal senest fire år efter ansættelsen have kompetencer mindst svarende til en gennemført erhvervspædagogisk diplomuddannelse.
- Uddannelsen tager op til tre år på deltid og svarer til et års fuldtidsstudium og har et omfang af 60 ECTS.
- Af de undervisere, som er omfattet af kravet om en DEP, og som har været ansat i mere end fire år, har 33 pct. gennemført uddannelsen. 47 pct. er i gang med uddannelsen. De resterende 20 pct. har hverken gennemført eller påbegyndt uddannelsen.

Dygtige undervisere er en grundsten i attraktive erhvervsuddannelser.

Regeringen vil samtidig forbedre skolernes mulighed for at sende underviserne på efteruddannelse ved at etablere et særskilt taxametertilskud til formålet på ca. 100 mio. kr. årligt.

Øget brug af gæstelærere

Dygtige medarbejdere og specialister fra landets virksomheder kan som gæstelærere bidrage til at styrke kvaliteten af undervisningen på erhvervsuddannelserne. Regeringen ønsker derfor at understøtte skolernes brug af gæstelærere, fx ved at styrke mulighederne for at ansætte gæstelærere og give gæstelærerne en introduktion til, hvordan de underviser på en erhvervsskole.

Regeringen vil afsætte omkring

100 mio. kr.

varigt til styrkelse af
undervisernes erhvervs-
pædagogiske kompetencer.

Flere veje ind på erhvervsuddannelserne

Adgangskravene til erhvervsuddannelserne er i dag ens på tværs af alle 101 erhvervsuddannelser på trods af forskellige faglige niveauer og krav på uddannelserne. Adgangskravene handler i udgangspunktet om elevens præstationer i dansk og matematik i grundskolen. Regeringen ønsker, at praktisk erfaring og anden relevant uddannelse skal vægte højere i adgangen til erhvervsuddannelserne.

Flere veje ind på udvalgte uddannelser for elever med erfaring

For i højere grad at tage højde for erhvervsuddannelsernes forskellighed skal det være muligt at opnå adgang til udvalgte erhvervsuddannelser for ansøgere med et halvt års relevant erhvervs erfaring.

Initiativet skal ses som en udvidelse af initiativet om Flere veje ind på social- og sundhedshjælperuddannelsen, for eksempel for personer med relevant erfaring fra Aftale om flere social- og sundhedsassistenter og social- og sundhedshjælpere til vores sundhedsvæsen og ældrepleje fra 2024.

Forsøg med udvidede adgangsveje for elever fra FGU og frie fagskoler

På både frie fagskoler og Forberedende Grunduddannelse (FGU) er der elever, som gennemgår praksisrettede uddannelsesforløb, der peger mod erhvervsuddannelserne. For at undersøge, om direkte adgangsveje til erhvervsuddannelser kan bidrage til en mere smidig overgang for elever fra FGU og frie fagskoler, vil regeringen etablere to

forsøgsordninger med afsluttende prøver på FGU og frie fagskoler, som kan træde i stedet for de gældende adgangskrav til erhvervsuddannelserne. Forsøget forventes at kunne bidrage med erfaringer om alternative veje til en erhvervsuddannelse for de unge, som ikke går epx-vejen direkte efter folkeskolen.

Styrket fokus på erhvervs erfaring

I dag er det sådan, at hvis du er fyldt 25 år og har to års relevant erhvervs erfaring, kan du blive faglært ved kun at gennemføre en afkortet version af skoledelen af hovedforløbet på erhvervsuddannelsen uden oplæring og uden grundforløb. Et sådant uddannelsesforløb kaldes euv¹. Regeringen ønsker, at denne mulighed også skal tilbydes ansøgere, som endnu ikke er fyldt 25 år. Det er således ikke alder, men relevant erhvervs erfaring, som skal være styrende for elevens uddannelsesforløb.

Frie fagskoler

- Henvender sig til elever, som er fyldt 16 år, har afsluttet 9. klasse eller har afsluttet 10 års skolegang.
- Eleverne bor oftest på skolen, de får undervisning i praktiske og/eller erhvervsrettede fag, og mange kan også vælge 10. klasse.
- Den praktiske/erhvervsrettede undervisning kan fx have særligt fokus på fagområderne mad, design, pædagogik, omsorg og håndværk.

FGU

- Henvender sig til elever under 25 år, som endnu ikke er klar til at gå i gang med eller til at gennemføre en ungdomsuddannelse.
- Består af forskellige uddannelsesspor, et alment spor, et produktions/værkstedsspor samt et erhvervsgrunddannelsesspor, som kan tilpasses den enkeltes behov og interesser.

Flere elever og lærlinge til udlandet

Der er i dag relativt få elever, der benytter de eksisterende muligheder for at tage en del af deres erhvervsuddannelse i udlandet. Regeringen ønsker, at det bliver lige så almindeligt for elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne at tage på ophold i udlandet, som det er for studerende på videregående uddannelser.

Regeringen ønsker, at andelen af elever og lærlinge, der tager en del af deres erhvervsuddannelse i udlandet, femdobles frem mod 2035.

Bedre mulighed for udlandsophold for elever og lærlinge

Det er regeringens ambition, at andelen af elever og lærlinge, der tager en del af deres erhvervsuddannelse i udlandet, femdobles frem mod 2035.

For at forbedre muligheden for udlandsophold vil regeringen mere end fordoble tilskuddet til skoler, der formidler aftaler om oplæring i udlandet mellem elever og virksomheder, udvikle et let tilgængeligt koncept for at opsøge relevante muligheder for oplæring i udlandet og understøtte, at elever, der tager på udlandsophold, får bedre mulighed for at fortsætte deres uddannelse, når de vender hjem til Danmark.

Fakta

I 2023 var der ca. 1.000 erhvervsuddannelseselever i oplæring i udlandet (OPU) eller på udstationering, mens der på de videregående uddannelser var ca. 10.000 studerende på udveksling i udlandet.

Fakta

I aftale om Flere faglærte til den grønne omstilling fra maj 2024 blev det besluttet at styrke mulighederne for, at eleverne på erhvervsuddannelserne kan komme på udlandsophold i andre europæiske lande. Der er blandt andet indgået en bilateral aftale med Tyskland, der skal fremme udlandsophold i de to lande.

International arbejdskraft og erhvervs- uddannelse i grænselandet

I Danmark er der et stort potentiale i at løfte dansksproglige kompetencer blandt ufaglærte arbejdstagere fra EU samtidig med, at de tager en erhvervsuddannelse. Det styrker både den enkeltes muligheder og deres bidrag til samfundet. Endelig skal vi udnytte potentialet for at uddanne flere faglærte med tysk baggrund på de danske erhvervsskoler, som ligger i det dansk-tyske grænseland.

Voksenuddannelsesprogram for ufaglærte EU-borgere

Inden for en række brancher fx rengøring, industri, transport og landbrug arbejder der i dag mange EU-borgere i Danmark som ufaglærte. Særligt EU-borgere fra de nye EU-lande arbejder ufaglært i Danmark. Nogle gør det i kortere tid, mens andre gør det i længere tid. Flere ender med at bosætte sig i Danmark med deres familie, selvom det måske ikke var planen i begyndelsen. Derfor har de ikke nødvendigvis haft et fokus på at få tilegnet sig dansksproglige kompetencer, som har betydning for tilknytningen til arbejdsmarkedet og mulighederne for at deltage i samfundslivet.

Cirka

45%

af EU-borgere med ophold i Danmark med henblik på lønarbejde, i 2011-2013, er fortsat bosat i landet efter 10 år.

Regeringen foreslår, at der iværksættes en afprøvning af et voksenuddannelsesprogram for beskæftigede ufaglærte EU-borgere, der gør det muligt for dem at få løftet deres dansksproglige kompetencer samtidig med, at de tager en erhvervsuddannelse. Det vil være en betingelse, at den enkelte har indgået en uddannelsesaftale med en arbejdsgiver.

Regeringen foreslår at afsætte 5 millioner kroner. årligt i en fireårig periode til at afprøve forskellige måder at integrere danskundervisning i udvalgte erhvervsuddannelser.

Bedre muligheder for erhvervsuddannelse i grænselandet

Hvis vi skal i mål med den grønne omstilling og imødekomme behovet for kvalificeret arbejdskraft til produktionsdanmark, kræver det blandt andet dygtige faglærte med de kompetencer og færdigheder, som efterspørges på arbejdspladserne. Derfor er der brug for at udnytte potentialet for at uddanne flere faglærte med tysk baggrund på de danske erhvervsskoler, som ligger i grænselandet mod Tyskland. Derfor ønsker regeringen at tildele disse erhvervsskoler midler til at kapacitetsopbygge, så de kan udbyde danske erhvervsuddannelser på tysk.

I 2023 var cirka

20.000

ufaglærte fra de nye EU-lande en del af arbejdsstyrken i Danmark.

Flere pædagogiske assistenter

Det pædagogiske personale er afgørende for kvaliteten i vores dagtilbud. Pædagogiske assistenter spiller en vigtig rolle i det pædagogiske arbejde i dagtilbud. Nogle elever oplever at måtte afbryde deres uddannelse på grund af mangel på lærepladser. Samtidig vurderer knap halvdelen af de adspurgte institutionsledere, at nyuddannede pædagogiske assistenter ikke lever op til deres forventninger til kompetencer.

Vores små børn bruger mange af deres vågne timer i dagtilbud. Derfor er det afgørende, at børnene bliver mødt af engageret og kvalificeret personale.

Kvalitetsløft af den pædagogiske assistentuddannelse og flere lærepladser

Regeringen vil igangsætte et udviklingsarbejde, der skal handle om at undersøge, hvordan kvaliteten af den pædagogiske assistentuddannelse kan løftes. Nyuddannede pædagogiske assistenter skal have de kompetencer, som arbejdspladserne efterspørger. Udviklingsarbejdet vil blive tænkt sammen med udviklingsarbejdet om en ny pædagoguddannelse i regi af regeringens forslag til en reform af erhvervsakademi- og professionsbacheloruddannelserne.

Regeringen vil indkalde arbejdsmarkedets parter til trepartsforhandlinger om at understøtte flere lærepladser på den pædagogiske assistentuddannelse. Det vil indgå som led i den kommende trepartsaf-tale om elevløn og flere lærepladser på social- og sundhedsuddannelserne.

Færre elever og lærlinge skal falde fra

Årsagerne til frafald er mange og komplekse, men vi ved, at når eleverne trives, reduceres frafaldet. Men trivsel er et bredt begreb. Det handler om at skabe de bedste rammer for uddannelse med stærke faglige og sociale miljøer. Om at sikre god sammenhæng mellem skole og oplæring og om rimelige vilkår for elever, der er udsat for krænkelser. Det handler også om at give en ekstra hånd i ryggen til de elever, der har brug for det for at gennemføre en erhvervsuddannelse.

➤ Stærke faglige og sociale miljøer

Forenklede regler for godskrivning og fuldtidsundervisning

Et hold på en erhvervsuddannelse kan bestå af 20-25 elever, der hver især har fået godskrevet og afkortet forskellige dele af deres uddannelse. Det kan gøre det vanskeligt for skolerne at lægge et skema med fokus på helhedsorienteret, tværfaglig og praksisrettet undervisning.

Regeringen ønsker derfor at forenkle reglerne for godskrivning og fuldtidsundervisning med fokus på holddannelse for at styrke de faglige og sociale miljøer på skolerne.

Udvidet adgang til skolehjem

Skolehjem er med til at understøtte gode sociale miljøer på erhvervsuddannelserne. I dag skal eleven som udgangspunkt have mindst fem kvarters transporttid til sin erhvervsuddannelse for at kunne optages på et skolehjem med statstilskud.

Regeringen ønsker som forsøg at sænke kravet til tre kvarters transporttid for at give flere mulighed for at bo på skolehjem.

48%

af ansøgerne til en erhvervsuddannelse har mere end **45 minutter** til deres foretrukne erhvervsskole.

Principper for et nyt udbudslandskab for udvalgte hovedforløb

Regeringen vil understøtte stærkere faglige og sociale miljøer på erhvervsuddannelserne ved at samle hovedforløbene på udvalgte uddannelsesområder på færre skoler og dermed give mulighed for større og mere bæredygtige hold. Principperne for et nyt udbudslandskab aftales med arbejdsmarkedets parter og erhvervsskolesektoren.

Principper for ny dimensioneringsmodel

Dimensionering er et centralt greb for at adressere frafald på erhvervsuddannelserne, da det bidrager til at skabe balance mellem antallet af uddannede og efterspørgslen efter faglært arbejdskraft. Konkret

betyder dimensionering, at der sættes et loft for, hvor mange elever, der kan optages på grundforløb 2 på uddannelser med begrænsede læreplads- eller beskæftigelsesmuligheder. En evaluering viser imidlertid, at den nuværende dimensioneringsmodel kun i en vis grad lever op til sit formål.

Regeringen ønsker derfor en ny model, som mere præcist udvælger uddannelser til dimensionering, giver mere stabilitet for skolernes optag og er mere gennemsigtig. Principperne for en ny dimensioneringsmodel aftales med arbejdsmarkedets parter og erhvervsskolesektoren.

Flere klyngedannelser på erhvervsuddannelserne

Ved at samle flere erhvervsuddannelser i såkaldte klynger med ens overgangskrav fra grundforløb 2 til hovedforløb, skabes der bedre muligheder for bæredygtige undervisningstilbud med attraktive faglige og sociale miljøer. Det vil også give eleverne mulighed for, at de kan søge lærepladser på tværs af forskellige uddannelser og dermed potentielt nedbringe frafaldet i overgangen mellem grundforløb og hovedforløb.

Regeringen ønsker at følge op på Reformkommissionens anbefaling om flere klyngedannelser på erhvervsuddannelserne end tilfældet er i dag. Dette kræver et fagligt udviklingsarbejde om indholdet på tværs af flere erhvervsuddannelsers grundforløb 2.

> Trivsel – både på skolen og i oplæringen

Besøg af skolen på lærepladsen

Mange elever falder i dag fra i overgangen mellem grundforløb og hovedforløb, hvor eleverne skal starte i oplæring. Generelt betyder de mange skift på erhvervsuddannelserne, at eleverne kan opleve, at de mangler sammenhæng og støtte.

Derfor skal dialogen mellem skolerne og oplæringsstedet om elevernes faglige udvikling og trivsel styrkes. Regeringen ønsker at forpligte skolerne til at besøge eleverne hos oplæringsvirksomhederne. Skolerne skal have lokal frihed til at målrette besøgene mod de elever, hvor de vurderer, at der er størst potentiale for at nedbringe frafaldet.

Derudover skal skolens overordnede ansvar for elevens samlede uddannelsesforløb tydeliggøres i regelgrundlaget. Ansvar for at facilitere og følge

op på samarbejdet mellem skolen og oplæringsvirksomheden om den enkelte elev skal entydigt placeres hos skolerne.

Bedre mulighed for adgang til skoleoplæring, hvis man udsættes for krænkende adfærd

Elever, som har været udsat for diskrimination eller øvrige krænkelser, skal have bedre muligheder for at ophæve deres uddannelsesaftale og for at komme i skoleoplæring. Generelt skal de samme rettigheder gælde som for de elever, der har været udsat for seksuel chikane.

Regeringen ønsker desuden, at skolerne med samtykke fra eleven informerer de faglige udvalg, hvis skolen bliver gjort opmærksom på, at der foregår krænkende handlinger, eller der er andre problematiske forhold i en oplæringsvirksomhed. Til hver erhvervsuddannelse er knyttet et fagligt udvalg, som er sammensat af arbejdsgivere og arbejdstagere. De faglige udvalg vil om nødvendigt kunne tage skridt til helt eller delvist at tilbagekalde en virksomheds godkendelse til at være oplæringsvirksomhed.

Undervisningsmiljø fri for krænkende adfærd

Regeringen ønsker, at det står tydeligt i undervisningsmiljøloven, at pligten til at sikre et godt undervisningsmiljø omfatter et miljø fri for diskrimination, seksuel chikane og øvrige krænkelser.

For at understrege, at diskrimination, seksuel chikane og øvrige krænkelser ikke accepteres, ønsker regeringen, at erhvervsskolerne får pligt til at udarbejde en politik for bekæmpelse og håndtering af diskrimination, seksuel chikane og øvrige krænkelser.

Regeringen ønsker også, at underviserne som en del af deres uddannelse klædes bedre på til at arbejde med og håndtere oplevelser af diskrimination, seksuel chikane og øvrige krænkelser.

> En hånd i ryggen til elever og lærlinge med støttebehov

Mulighed for eud på udstrakt tid – eudfleks

Personer med handicap er stærkt overrepræsenteret i gruppen af unge, der hverken er i job eller i gang med en uddannelse. Regeringen ønsker derfor at oprette en ny ordning – eudfleks - som vil give elever og lærlinge med funktionsnedsættelse eller tilsvarende svære vanskeligheder længere tid til at gennemføre en erhvervsuddannelse. Det skal ske på samme økonomiske vilkår som andre elever og lærlinge med SU og lærlingeløn under hele deres uddannelse. Samtidig skal skolerne kompenseres økonomisk for de længere uddannelsesforløb.

Virksomheder, som tager eudfleks elever i oplæring, påtager sig en særlig opgave. Skolerne skal tilbyde vejledning til virksomheder, som overvejer at have eller har eudfleks elever i oplæring. Vejledningen skal sikre et godt match mellem elev og virksomhed og understøtte, at virksomheden har de rette redskaber – fx SPS - til at varetage oplæringsopgaven i forhold til den pågældende elev.

Afprøvning af ASF-hold

Elever med autismespektrumforstyrrelser (ASF) kan have behov for særlig støtte for at gennemføre deres uddannelse. Erfaringer fra de gymnasiale uddannelser viser, at de såkaldte ASF-klasser har en positiv virkning på gennemførelsen og videreuddannelsesfrekvensen for gymnasieelever med ASF.

Derfor vil regeringen udpege tre erhvervsskoler til at afprøve ASF-hold. Muligheden for ASF-hold kan eksempelvis oprettes på kontoruddannelsen, landbrugsuddannelsen og lager- og terminaluddannelsen. Skolerne vil få tilskud til blandt andet at skabe et skærmende undervisningsmiljø på små hold og støtte til mentorordninger.

Lempelse af adgangsbegrænsninger og justeret indhold i Grundforløb+

Grundforløb+ er et ti ugers forløb for ældre elever og lærlinge, som har brug for en afklaring eller et kompetenceløft, før de går i gang med en erhvervsuddannelse. Der er dog i dag begrænset adgang til forløbet og for faste rammer for, hvad forløbet kan indeholde. Resultatet er, at der er nogle elever, som ikke har adgang til grundforløb+, selvom de potentielt ville kunne have gavn af det.

I tråd med Reformkommissionens anbefaling vil regeringen lempe adgangsbegrænsningerne til forløbet og gøre indholdet mere fleksibelt, så det i højere grad kan tilpasses de forskelligartede behov i målgruppen.

Styrket arbejde med specialpædagogisk støtte (SPS)

En stadig større andel elever på erhvervsuddannelserne modtager specialpædagogisk støtte (SPS). Det stiller krav til skolerne, som har ansvaret for at sikre, at eleverne får tilbudt den støtte, de har brug for under hele uddannelsen. Regeringen ønsker, at skolerne med det markante takstløft styrker rammerne omkring tildeling af SPS.

Samtidig ønsker regeringen at afsætte midler til kurser, der kan klæde relevante medarbejdere bedre på til opgaven. Fokus vil være på støtte til elever med psykiske og neurologiske vanskeligheder, da det er her, der er den største efterspørgsel efter mere viden.

43.000 unge uden job eller uddannelse

- 64 pct. af de 25-årige, der tidligere har været uden job eller uddannelse, er faldet fra en erhvervsuddannelse.
- 48 pct. af de 15-24-årige uden job eller uddannelse har en eller flere funktionsnedsættelser.

Cirka halvdelen af eleverne med en funktionsnedsættelse falder fra deres erhvervsuddannelse inden for de første tre år af deres uddannelse. Til sammenligning gælder det **ca. en tredjedel** af eleverne uden indikationer på udfordringer.

Understøttelse af specialpædagogisk støtte (SPS) i oplæringsperioden

Dialog mellem elever og oplæringssteder er centralt for at nedbryde tabuer om SPS og understøtte, at eleven får den rette støtte under hele sin uddannelse.

Derfor foreslår regeringen, at skolerne skal tilbyde eleverne at facilitere en samtale om deres støttebehov med oplæringsvirksomheden. Det skal desuden stå klart i erhvervsuddannelsesloven, at det er skolernes ansvar at sikre, at elever med behov for SPS, modtager støtten under alle dele af uddannelsen. Dette skal suppleres af et oplysningsarbejde til de SPS-ansvarlige på skolerne og

uddannelsesansvarlige hos oplæringsvirksomhederne for at understøtte samarbejdet mellem skoler og virksomheder.

Forenklinger i administrationen i SPS-ordningen

For at understøtte en hurtigere og smidigere adgang til SPS foreslår regeringen en række forenklinger, blandt andet at skolerne ikke længere skal genbestille støtten hvert halve år for elever med varige funktionsnedsættelser. Derudover skal støtten følge eleven fx fra grundforløb på en skole til hovedforløb på en anden skole, uden at støtten skal genbestilles.

Samtidig skal it-systemet understøtte en hurtigere og smidigere tildeling af SPS ved at kunne sende mere målrettede beskeder om fx tildeling af støtte og ved at kunne kommunikere med institutionernes fagsystemer. Regeringen foreslår, at disse forenklinger, med undtagelse af initiativet om overgang mellem grundforløb til hovedforløb, skal gælde for alle uddannelser under SPS-ordningen, herunder også de videregående uddannelser

7 af 10

skoler angiver, at under 40 % af deres elever, der modtager SPS på grund af en psykisk funktionsnedsættelse, får støtten med i oplæring.

